

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни

«МУЗЕЄЗНАВСТВО ТА ПАМ'ЯТКОЗНАВСТВО»

для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» зі спеціальності 032

«Історія та археологія» усіх форм навчання

(Електронне видання)

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри

історії та археології

Протокол № 8 від 16.01.2024 р.

м. Київ 2024

УДК 069:904(072)

Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Музеєзнавство та пам'яткознавство» (для здобувачів вищої освіти спеціальності 032 «Історія та археологія» освітнього ступеня бакалавр денної форми навчання) (Електронне видання) / Уклад.: Ю. М. Бровендер – Київ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2024. – 41 с.

У виданні містяться рекомендації до виконання практичних робіт та самостійної роботи з дисципліни «Музеєзнавство та пам'яткознавство». Викладені тематика практичних занять, завдання щодо їх виконання, теми для самостійного опрацювання. Наведено тематика рефератів та контрольних робіт, вимоги щодо їх виконання, список рекомендованої літератури та електронних видань.

Укладач:

Ю. М. Бровендер, д.і.н., проф.

Рецензент:

Р. О. Литвиненко, д.і.н., проф.

ЗМІСТ

Вступ.....	3
1. Тематичний план навчальної дисципліни.....	
2. Теми практичних (семінарських) занять.....	
3. Тематика реферативних та контрольних робіт.....	2
4. Тематика самостійної роботи.....	
5. Розподіл балів, які отримують студенти. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів.....	
Рекомендована література та інформаційні джерела.....	
Додаток	

ВСТУП

Музеєзнавство та пам'яткознавство – це одна з дисциплін, яка викладається здобувачам вищої освіти спеціальності 032 «Історія та археологія» освітнього ступеня бакалавр усіх форм навчання для опанування знаннями й навичками з їх фахової підготовки.

Дисципліна «Музеєзнавство та пам'яткознавство» є однією з важливих складових підготовки бакалавра спеціальності 032 «Історія та археологія» й представляє систему знань про місце та роль музеєзнавства і пам'яткознавства в системі історичної науки, а також про музейну справу і пам'яткоохоронну діяльність як важливого фактору підвищення культурного й освітнього рівня людей, підтримання його історичної пам'яті.

Вивчення курсу базується на увазі до основних духовних цінностей, зокрема спрямоване до поцінування як національних, так і світових надбань, загалом, вмілого використання культурної спадщини, вдосконалення сучасного буття людини, усвідомленню свого місця і ролі в житті.

Мета та завдання навчальної дисципліни.

Метою навчальної дисципліни є опанування майбутніми фахівцями-істориками-археологами комплексом знань з історії та теорії музеєзнавства і пам'яткознавства, а також вміння застосовувати набуті знання у практичній діяльності.

Завдання дисципліни: поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці

Перелік компетентностей, що формуються після опанування дисципліни (відповідно до Освітньо-професійної програми «Історія та археологія» (бакалаврський рівень вищої освіти).

Змістом компетенцій вивчення дисципліни є отримання студентами теоретичних знань та практичних навичок, необхідних в професійній діяльності.

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі музейної справи і охорони

пам'яток, що передбачає застосування теорій і методів музеєзнавства пам'ятокознавства і характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК).

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності (СК).

СК 1. Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.

СК 4. Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.

СК 5. Здатність відшукувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).

СК 7. Здатність використовувати фахові знання та професійні навички для виявлення, охорони та популяризації історико-культурної спадщини.

СК 10. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією з музеєзнавства та пам'ятокознавства.

СК 12. Здатність робити відбір та прийняття на збереження артефактів і документів у відповідності до нормативів, організувати роботу в музеях, державних наукових та науково-дослідних установах у відповідності з прийнятими правилами та нормами

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: основні поняття і терміни; історію, теорію та практику музеєзнавства та пам'яткознавства; законодавство України щодо музейної та пам'яткоохоронної діяльності; напрями розвитку теорії та практики музеєзнавства та пам'яткознавства; сучасний стан та проблеми розвитку музеєзнавства та пам'яткознавства; специфіку становлення та формування колекцій провідних музеїв України та світу; визначальні етапи становлення та концептуальні засади музеєзнавства та пам'яткознавства.

вміти: визначати особливості та закономірності розвитку культурно-історичного процесу; самостійно організувати роботу з вивчення речових джерел у музеї; надавати наукову оцінку музейним предметам; знати етичні норми і зобов'язання у сфері музеєзнавства і пам'яткознавства, затверджених в національному законодавстві і дотримуватися цих зобов'язань у професійній діяльності; проводити збір, накопичення і популяризацію відомостей про певну територію чи інституцію з різних точок зору; використовувати основи рекламно-інформаційної діяльності для покращення або виходу пам'яткоохоронних та музейних установ на ринок екскурсійних та туристичних послуг; комплексно розглядати культуру в усіх її проявах та на різних етапах; проводити первинну дослідницьку роботу з музейними предметами; знати етичні норми і зобов'язання у сфері музеєзнавства і пам'яткознавства, затверджених в міжнародному законодавстві і дотримання цих зобов'язань у професійній діяльності; розвивати історичну пам'ять на регіональному або локальному рівнях; володіти аналітичним, синтетичним, критичним мисленням.

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Предмет і завдання курсу «Музеєзнавство». Правова основа музейної діяльності в Україні та світі.

Тема 2. Історія музейної справи у світі.

Тема 3. Музейна справа

Тема 4. Науково-фондова та експозиційна робота музеїв

Тема 5. Пам'яткознавство як спеціальна наукова дисципліна.

Тема 6. Напрями пам'яткознавчих досліджень.

Тема 7. Закон України «Про охорону культурної спадщини»

2. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

Практичне завдання 1

(2 год.)

Тема: Предмет і завдання курсу «Музеєзнавство».

Правова основа музейної діяльності в Україні та світі.

План

1. Об'єкт, предмет та структура курсу «Музеєзнавство».
2. Класифікація і типологія музеїв.
3. Правове регулювання музейної діяльності в Україні.
4. Міжнародні пакти та конвенції.

Завдання:

Дайте відповіді на наступні питання:

1. Що є об'єктом музеєзнавства?
2. Що є предметом музеєзнавства?
3. Дайте визначення поняттю «музеєзнавство».
4. Назвіть відомі вам методи які використовує музеєзнавство.
5. Чи можна вважати музеєзнавство міждисциплінарною дисципліною?

Доведіть.

6. Що представляє собою структура музеєзнавства?
7. Що є складовою частиною історичного музеєзнавства?
8. Назвіть складові теоретичного музеєзнавства?

9. В чому полягає сутність загальної теорії музеєзнавства?
10. Що вивчає теорія документування?
11. Що досліджує теорія тезаврування?
12. Що вивчає теорія комунікації?
13. Що Ви розумієте під прикладним музеєзнавством?
14. В чому полягає сутність музейного джерелознавства?
15. Що передбачає історикознавче вивчення музейного предмета чи музейної колекції або збірки?
16. В чому полягає завдання музеографії?
17. Коли і у зв'язку з чим починають виділятися музеї різної спрямованості?
18. У зв'язку з чим з'явилась необхідність систематизації музеїв?
19. Що покладено в основу систематизації музеїв?
20. Чи існує на сьогодні єдина всеохоплююча класифікація музеїв?
21. За якими ознаками виділяються різні типи музеїв?
22. Назвіть типи музеїв за суспільним призначенням.
23. Назвіть типи музеїв за характером спадщини, що зберігається.
24. Назвіть типи музеїв за приналежністю до певного власника ?
25. Назвіть типи музеїв за масштабом діяльності (адміністративно-територіальною ознакою).
26. Які типу музеїв виділяються за статусом (статусної позиції) ?
27. Які виділяються типи музеїв за профілем?
28. Назвіть відомі Вам профільні групи музеїв та їх види.
29. Дайте розгорнуту характеристику історичним музеям.
30. Які музеї називаються комплексними?
31. Наведіть приклад типу комплексного музею, діяльність якого представлена комплексом гуманітарних і природничо-наукових джерел.
32. Наведіть приклад типу комплексного музею, діяльність якого представлена комплексом тільки гуманітарних джерел.
33. Наведіть приклад типу комплексного музею, діяльність якого представлена комплексом тільки природничо-наукових дисциплін.

34. Назвіть основні нормативні документи у сфері музейної справи, які юридично закріпили правові основи музейної діяльності.

35. Скільки в Законі України «Про музеї та музейну справу» розділів і про що вони?

36. Як в Законі України «Про музеї та музейну справу» визначається поняття «музей»?

37. Як в Законі України «Про музеї та музейну справу» визначена музейна діяльність?

38. Відповідно до Статті 2 Закону України «Про музеї та музейну справу», в чому полягають основні напрями музейної діяльності?

39. Стаття 13 регулює проблему фінансування та надходження коштів у музеї. Що є основними джерелами фінансування музеїв?

40. Що, згідно Закону, належить до державної частини Музейного фонду України?

41. Що, згідно Закону, належить до недержавної частини Музейного фонду України?

42. З яких частин, згідно Постанови Кабінету Міністрів України від 20 липня 2000 р. № 1147 «Про затвердження Положення про Музейний фонд України» складається Музейний фонд України ?

43. На які види фондів, згідно нормативної бази України, поділяється музейне зібрання ?

44. Чи усі музейні предмети та предмети музейного значення, що зберігаються в музеях (державних, приватних) підлягають обліку?

45. Назвіть основні музейні облікові документи.

46. Чи можуть музейні предмети державної частини Музейного фонду України передаватися на постійне зберігання іншим музеям?

47. Як називається міжнародна Рада музеїв (ІКОМ)?

48. Коли була створена міжнародна Рада музеїв (ІКОМ)?

49. Яке представництво ІКОМ?

50. Назвіть найбільш складні проблеми музеїв, що мають міжнародну

значимість.

51. Назвіть відому вам форму спільної міжнародної роботи музеїв щодо вирішення проблем реституції культурних цінностей?

52. Назвіть відомі Вам основоположні міжнародні акти у сфері музейної справи.

Практичне завдання 2

(2 год)

Тема: Історія музейної справи у світі.

План

1. Виникнення музеїв. Розвиток європейських музеїв.
2. Розвиток європейських музеїв у XIX ст.
3. Розвиток музейної справи в світі у XX-XXI ст.
4. Розвиток музейної справи в Україні.

Завдання:

Дайте відповіді на наступні питання:

1. Як глибоко у давнину занурюється колекціонування. Наведіть приклади.
2. Де з'явилося само поняття музей і що воно означає?
3. Ким у розумінні давніх греків були музи?
4. Що у вашому розумінні є мусейон?
5. Який античний музей ви можете назвати взірцем?
6. Чи створив античний світ музей в звичному для нас розумінні цього слова?
7. Назвіть античні елементи того, що сьогодні прийнято називати “музейною діяльністю”.
8. На що звертали увагу організатори виставок живопису за доби античності?
9. Яких принципів дотримувалися організації виставок скульптури в античну добу?

10. Як відбувався огляд храмових зібрань відвідувачами в античну добу?
11. Чи є в описах стародавніх авторів згадки про існування в Олександрійському музеї будь-яких колекцій?
12. В чому полягала суть Олександрійського музею?
13. Заради чого з'явилися античні зібрання творів мистецтва, рідкісних речей і реліквій, які зберігалися в храмах, святилищах, пінакотеках і портиках?
14. Який висновок ви можете зробити щодо розвитку музейної справи в античну епоху?
15. В чому полягала головна особливість середньовічної культури?
16. Чи було місце у середньовічній культурі античним зібранням художніх творів і історичним реліквіям?
17. Яка доля художніх зібрань у середньовічну добу?
18. Чи зустрічалася людина за доби середньовіччя з мистецтвом?
19. Де у добу середньовіччя зберігалися зібрання предметів, які склали меморіальну, історичну і художню цінність ?
20. Чи здійснювали середньовічні храми та їх скарбниці функції, які в подальшу епоху виконували музеї ?
21. Про що свідчать обставини появи світських скарбниць і їх вміст?
22. Коли починається процес становлення музею як соціокультурного інституту?
23. Чим колекціонування доби Відродження відрізняється від середньовічного?
24. Який імпульс розвитку колекціонування дали Великі географічні відкриття XV-XVI ст.?
25. Яку країну називають батьківщиною європейського колекціонування?
26. Де ренесансні колекціонери експонували свої зібрання?
27. Який епітет закріпився в європейській культурі XVII ст. ?
28. В чому зміст епохи «Просвітництва»?
29. Як залунав головний лозунг просвітителів у музейній сфері?
30. Де, коли і з якою метою був створений перший англійський музей?

31. Яка думка впроваджувалася в урядових документах і в промовах публіцистів ХІХ ст. щодо творіння людського генія? Кому вони мали слугувати?
32. Чому саме до Парижа у ХІХ ст. прибували найбільші художні творіння ?
33. Де у ХІХ ст. осідав основний потік творів мистецтва, що вивозилися з європейських країн?
34. Чи тільки до Лувру у ХІХ ст. надходили художні трофеї і націоналізовані твори мистецтва?
35. Хто з початку ХVІ ст. став замовляти групові портрети?
36. Який новий тип музею з'явився наприкінці ХІХ ст. ?
37. Яка нова концепція музею розроблялася протягом ХХ ст.?
38. В чому полягало основне завдання культурно-освітніх центрів, які спричинили справжній переворот в музейній справі в останньої чверті ХХст.?
39. Яка нова тенденція з'явилася у музейній справі в ХХ ст.?

Практичне завдання 3

(2 год)

Тема: Музейна справа.

План

1. Музейна справа в системі культури.
2. Теорія і практика музейної справи. Музей як соціокультурний інститут.

Завдання:

Дайте відповіді на наступні питання:

1. Що таке культура?
2. Що ви розумієте під матеріальними, а що під духовними цінностями, створеними людьми?
3. Як сучасне музеєзнавство визначає предмет свого дослідження?
4. Що у вашому розумінні є музейний предмет?
5. Коли носій соціальної та природничо-наукової інформації набуває

статус музейного предмета?

6. За якою ознакою музейні предмети класифікуються як джерела знань?
7. Чим визначається значення музейних предметів?
8. Чи тотожні на вашу думку поняття «історичне джерело» і «музейний предмет»?
9. Чи синонімічні терміни “музейний предмет” і “експонат”?
10. Що складає музейний фонд нашої держави?
11. Які тенденції розвитку музейної практики ви можете виділити на сьогодні?
12. Що в вашому розумінні є музей?
13. Чим музей відрізняється від інших близьких йому форм комунікації культурного спадку (бібліотек, виставок, архівів тощо)?
14. Що у вашому розумінні є музейна робота?
15. Які напрямки ви можете виділити в структурі музейної діяльності?
16. В чому полягає сутність фондової роботи?
17. Що включає в себе експозиційна та науково-просвітницька робота?
18. Який методологічний принцип у побудові будь-якого музею є базовим?
19. Назвіть основні функції музейних працівників.
20. Хто за фахом працює у музеях?
21. Назвіть найважливіші компоненти музею.
22. Що у вашому розумінні є сучасний музей?
23. Яке завдання стоїть перед сучасним музеєм?
24. Які питання входять в систему знань про музейну справу?
25. Який закон лежить в основі вітчизняного музейного законодавства?
26. Якими властивостями й ознаками повинен володіти музейний предмет?
27. Прокоментуйте властивості музейного предмету.
28. Дайте визначення поняттю «музейний предмет».
29. Назвіть основні соціальні функції музею і прокоментуйте їх.
30. Що таке комунікація і в чому полягає її головна риса?
31. Що таке музейна комунікація? Хто і коли ввів це поняття у науковий

обіг?

32. Які вам відомі структурні моделі музейної комунікації?

Практичне завдання 4

(2 год)

Тема: Науково-фондова та експозиційна робота музеїв.

План

1. Культурно-освітня діяльність музеїв.
2. Науково-фондова робота.
3. Експозиційна робота музеїв.

Завдання:

Дайте відповіді на наступні питання:

1. З чого складається науково-дослідна діяльність музеїв?
2. Що зближує і що, певним чином, відрізняє науковий пошук музейних фахівців від наукових досліджень співробітників інших споріднених за профілем науково-дослідних установ?
3. Які завдання вирішують музеєзнавчі дослідження?
4. Назвіть відомі вам напрями дослідницької діяльності музеїв.
5. Що являє собою розробка наукової концепції музею?
6. Що ви розумієте під дослідженнями в області комплектування фондів?
7. Який комплекс робіт містить наукова концепція комплектування?
8. Що є основним результатом науково-дослідницької роботи в області комплектування фондів ?
9. В чому полягають наслідки створення або поповнення музейних колекцій?
10. На що, перш за все, спрямовані дослідження в області зберігання й охорони музейних фондів?
11. В яких музеях можливі дослідження в області зберігання й охорони

музейних фондів?

12. Які питання щодо зберігання і охорони музейних фондів можуть вивчати музеї, що не мають у розпорядженні необхідних технічних і кадрових можливостей?

13. В чому полягає сутність консервації, а в чому реставрації?

14. Які методи і методики використовують фахівці з консервації та реставрації музейних предметів?

15. Які проблеми досліджують фахівці з консервації та реставрації музейних предметів і для чого вони їх досліджують?

16. На чому ґрунтуються дослідження, присвячені проблемам ефективності побудови експозицій і які методи при цьому використовуються?

17. Яка галузь знання досліджує усі види взаємостосунків музею і його аудиторії ?

18. Дайте визначення музейної педагогіки.

19. Що таке музейна соціологія?

20. В чому полягає головне завдання музейної соціології?

21. На що фахівцями музейної справи спрямовані соціально-психологічні дослідження?

22. Як організовується наукова робота музеїв?

23. Які наукові теми є першочерговими для музеїв?

24. Що лежить в основі планування дослідницької роботи музею?

25. Як довго триває розробка дослідницьких тем?

26. У яких формах музеї координують свої дослідження з іншими науковими установами?

27. У чому відображаються результати наукових досліджень музею?

28. Що позначають поняттям “фонди музею”?

29. Які матеріали крім тих, які знаходяться у фондосховищах, відносяться до фондів музею?

30. Що складає основу музейних фондів?

31. Що відноситься до т. зв. науково-допоміжного матеріалу?

32. Чи входять до складу музейних фондів вітрини, шафи, стенди й інші види музейного обладнання, а також всілякі аудіовізуальні засоби, які включаються в експозицію з метою більш глибокого розкриття її змісту?

33. Які матеріали (музейні предмети, науково-допоміжний матеріал) підлягають охороні відповідно до чинного законодавства і чому?

34. Що у вашому розумінні є типовим музейним предметом? Наведіть приклад.

35. Що у вашому розумінні є унікальним музейним предметом?

36. Що називається музейною колекцією?

37. За якими ознаками групуються предмети в колекції?

38. Яка колекція називається систематичною?

39. Яка колекція називається тематичною?

40. Які вам відомі види колекцій?

41. Які вам відомі види музейних фондів?

42. Які музейні предмети утворюють основний фонд?

43. Як називаються повністю ідентичні предмети в музейних фондах?

44. Якщо в музейному фонді мається декілька дублетів, скільки з них відноситься до основного, а скільки до обмінного?

45. Скільки на сучасному етапі розвитку музейної справи виділяють типів музейних предметів, або джерел?

46. Які системоутворюючі ознаки лежать в основі наукової організації фондів?

47. Як здійснюється юридична охорона предметів, придбаних музеєм?

48. Яка частина колекцій знаходиться в експозиціях більшості великих музеїв?

49. Назвіть етимологію слова “експозиція”.

50. Що у вашому розумінні є експозицією?

51. Як називаються музейні предмети виставлені для огляду?

52. Чи можуть “замінники” оригіналів, тобто відтворення музейних предметів, виступати як експонати, а також карти, схеми, діаграми й інший

науково-допоміжний матеріал?

53. Як називається сукупність музейних предметів, їх відтворень і моделей, науково-допоміжних матеріалів і текстів?

54. Хто приймає участь у створенні експозиції?

55. Яка мета у науки і мистецтва на музейному терені?

56. Що таке музейна експозиція згідно із сучасними уявленнями?

57. Які існують види експозицій?

58. Які вам відомі типи музейних виставок?

59. Що називається методом побудови експозиції?

60. Назвіть основні методи експонування у вітчизняному музеєзнавстві.

61. В чому сутність систематичного методу експонування?

62. В чому особливість ансамблевого методу експонування?

63. Як ви розумієте ландшафтні експозиції?

64. Що називається тематичною експозицією?

Практичне завдання 5

(2 год)

Тема: Пам'яткознавство як спеціальна наукова дисципліна.

План

1. Зміст пам'яткознавства як наукової дисципліни.
2. Культура в ідеальній та матеріальній складових.
3. Артефакт як об'єкт культурної спадщини.

Завдання:

Дайте відповіді на наступні питання:

1. Дайте визначення пам'яткознавству як наукової дисципліни.
2. Що охоплює своїм змістом пам'яткознавство?
3. Яка в Україні кількість пам'яток знаходиться під охороною держави?
4. У взаємозв'язку з чим відбувається формування пам'яткознавства як

наукової дисципліни?

5. Завдяки яким державним і недержавним структурам розвивається пам'яткознавство як наукова дисципліна в Україні?

6. Що ви розумієте під спадщиною?

7. Де з'явилося поняття «культура» і в опозиції якому поняттю воно увійшло до обігу?

8. Назвіть етимологію слова «культура».

9. Дайте визначення поняттю «культура».

10. На які складові поділяється культура?

11. Що ви розумієте під культурною спадщиною?

12. Який механізм сприйняття індивідом культури певного суспільства?

13. Якою складовою культури займається пам'яткознавство?

14. Якими об'єктами займається пам'яткознавство?

15. Як взагалі класифікуються матеріальні утворення?

16. На які групи з точки зору доцільності поділяються артефакти?

Прокоментуйте їх.

17. Чи може будь-який артефакт стати пам'яткою історії та культури?

18. Чи стає будь-який артефакт стати пам'яткою історії та культури?

19. За яких умов артефакт стає пам'яткою історії та культури?

20. Що ви розумієте під семантичною та аксіологічною інформацією?

21. Яка галузь історичного знання займається виявленням та використанням семантичної інформації історичного характеру?

22. Яку галузь історичного знання цікавить аксіологічна інформація, головним чином з точки зору використання її саме в сьогоденних умовах, з активним включенням в сучасність?

Практичне завдання 6

(2 год)

Тема: Напрями пам'яткознавчих досліджень.

План

1. Ландшафт як об'єкт культурної спадщини.
2. Об'єкти археологічної спадщини.
3. Пам'ятки архітектури і містобудування.
4. Пам'ятки науки і техніки.
5. Пам'ятки монументального мистецтва.
6. Пам'ятки історії.

Завдання:

Дайте відповіді на наступні питання:

1. Що таке ландшафт?
2. В чому полягає найголовніше завдання усієї пам'яткоохоронної діяльності?
3. Чому в практиці пам'яткоохоронної діяльності звичайним є виокремлення разом із нерухомою пам'яткою її охоронної зони – території, яка створює середовище буття і функціонування?
4. Як можна розташовувати у факторально-динамічний ряд, побудувавши суто емпіричний ряд уздовж ландшафтотрансформуючого / ландшафтоутворюючого чинника «діяльність людини»?
5. Які ландшафти відносяться до природних і малозмінених ландшафтів?
6. Чи можна вважати природні ландшафти в наш історичний час умовними? Доведіть.
7. Які комплекси можна віднести до антропогенно-природних ландшафтів?
8. Що в ландшафтознавстві розуміється під поняттям антропогенного ландшафту ?
9. В якому випадку можна казати вже не про антропогенно-природний, а про антропогенно-техногенний ландшафт?
10. Назвіть найважливіші категорії антропогенних і антропогенно-техногенних ландшафтів, які використовуються в пам'яткознавстві.
11. Що таке агроландшафт? Наведіть приклади.

12. Чи існують серед агроландшафтів пам'ятки науки і техніки ?
13. Чи можуть бути агроландшафтні поля пам'ятниками ?
14. До якої категорії можна віднести місця сучасного видобутку корисних копалин?
15. Як називаються ландшафти с сучасним відкритим видобутком корисних копалин?
16. Як називаються ландшафти с сучасним закритим (підземним) видобутком корисних копалин?
17. Які ландшафти відносяться до дорожніх ландшафтів?
18. До якої категорії відносяться сучасні дороги – автотранспортні ландшафти?
19. Чому серед техногенно-антропогенних ландшафтів найбільший інтерес для пам'яткознавства представляють ландшафти сільських населених пунктів?
20. Чому ландшафт міста вважається техногенним?
21. Дайте визначення поняття «промисловий ландшафт».
22. На які групи можна поділити археологічні об'єкти?
23. Які виділяються види археологічних робіт?
24. В чому полягає цінність об'єктів археологічної спадщини?
25. З якою метою проводяться польові археологічні дослідження?
26. У якій власності може знаходитись пам'ятка археології?
27. Яка кількість археологічних пам'яток занесено до державного реєстру України?
28. Який термін в останній час вживається поряд з терміном «архітектура»?
29. Що таке архітектура?
30. Що таке архітектура в науковому розумінні?
31. Чому архітектуру відносять до мистецтва?
32. Назвіть фундаментальні ознаки архітектури.
33. Що, відповідно до Закону України «Про охорону культурної спадщини» від 09.09 2010 року є об'єктом архітектури?
34. Що, відповідно до Закону України «Про охорону культурної

спадщини» від 09.09 2010 року є об'єктом містобудування?

35. Що в давнину називали архітектурою?

36. Яке поняття є більш широким – «архітектура» чи «містобудування»?

37. Що розуміють під пам'ятками містобудування?

38. Що розуміється під містобудівною спадщиною?

39. Що слід розуміти під охороною містобудівної спадщини?

40. В чому полягає головна суспільна функція об'єктів історико-культурної спадщини (пам'яток історії та культури) ?

41. Доведіть, що матеріальні утворення одночасно виконують роль як технологічних пристроїв, так і певних знаків.

42. Що відноситься до пам'яток техніки?

43. Чому пам'ятки техніки розглядаються і як пам'ятки науки одночасно?

44. Коли пам'ятки науки і техніки набувають широкого соціального буття?

45. Що є «технічною» метою досліджень в музеєзнавстві?

46. Як інакше можна назвати музеєзнавство?

47. Музеологія – наука про музеї, чи про «рухомі пам'ятки історії і культури», що складають експонати музеїв?

48. Які відчуття викликають пам'ятки техніки минулого у того, хто їх сприймає?

49. Чому в технічних музеях досить часто експозиції створюються на основі як пам'яток техніки, так і пам'яток науки?

50. На які групи поділяють пам'ятки науки і техніки?

51. Що ви розумієте під рухомими і нерухомими пам'ятками науки і техніки?

52. На які групи за способом кодування вміщеної в них інформації можна розділити пам'ятки науки і техніки?

53. На які роди поділяються пам'ятки, що безпосередньо стосуються науки і техніки, включаючи і речові ?

54. Що включають у себе речові пам'ятки науки і техніки, які розкривають різні етапи історії науки ?

55. Що ви розумієте під образотворчими пам'ятками науки і техніки?

56. Що відноситься до письмових пам'яток науки і техніки ?

57. Що являють собою друковані пам'ятки науки і техніки?

58. У рамках яких періодів досліджується історія науки і техніки на теренах України?

59. Які вам відомі види нерухомих пам'яток науки і техніки, які висвітлюють основні сторони трудового чи культурного життя?

60. Що таке мистецтво?

61. В чому полягає особливість монументального мистецтва?

62. Згідно із Законом України «Про охорону культурної спадщини», що відноситься до пам'яток монументального мистецтва?

63. Які періоди ви можете виділити в історії мистецтва?

64. Як класифікується мистецтво?

65. Що розуміють під монументальними творами?

66. Які вам відомі жанри образотворчого мистецтва?

67. На чому виконуються твори образотворчого мистецтва ?

68. Як класифікується скульптура?

69. Що розуміється під монументальним живописом?

70. Як поділяється монументальний живопис за технікою і матеріалом виконання ?

71. Які виділяються жанри за тематичними принципами у живопису та інших видах образотворчих мистецтв (графіці, скульптурі) ?

72. На які групи можна поділити твори монументального мистецтва?

73. Що відноситься до творів монументального живопису?

74. До якої доби відносяться витoki монументального живопису?

75. Назвіть відомі вам пам'ятки монументального мистецтва первісної доби на теренах України.

76. Коли з'являються пам'ятки монументальної пластики?

77. Як класифікується монументальна скульптура доби бронзи?

78. Чи відомі пам'ятки монументальної пластики та монументального

живопису у добу раннього заліза?

79. Які провідні види монументального мистецтва на Русі набули розвитку з X по XIII ст.?

80. Які нові тенденції у мистецтві набули на українських землях у другій половині XVIIст. – першій половині XVIII ст.?

81. Які нові стилі у мистецтві на українських землях з'являються у другій половині XIX – початку XX ст.?

82. В чому особливість меморіальних комплексів, побудованих після II Світової війни?

83. Чим відрізняється монументально-декоративне мистецтво 1950-1980 рр. в колишньому СРСР?

84. Що, згідно із Законом України «Про охорону культурної спадщини» відноситься до історичних об'єктів ?

85. Чи існують підстави для виділення особливого виду пам'яток – пам'яток історії?

86. В чому полягає основний критерій у визначенні пам'ятки історії?

87. Що ви розумієте під пам'яткою історії?

88. Що ви розумієте під пам'ятними знаками?

89. Які вам відомі види пам'яток, створені для виконання певної символічної функції?

90. Що ви розумієте під сакральними пам'ятками?

91. Що ви розумієте під некрополістичними пам'ятками?

Практичне завдання 7

(2 год)

Тема: Закон України «Про охорону культурної спадщини»

План

- 1. Охорона та використання культурної спадщини.**
- 2. Типи і види об'єктів культурної спадщини.**

3. Управління охороною культурної спадщини. Державна реєстрація об'єктів культурної спадщини.

Завдання:

Дайте відповіді на наступні питання:

1. Що, згідно Закону України «Про охорону культурної спадщини», є пам'яткою культурної спадщини ?
2. Чи всі пам'ятки історії та культури, які є на теренах України, на сьогодні, занесено до Державного реєстру нерухомих пам'яток України? Доведіть.
3. Чи передбачає законодавство України притягання до кримінальної відповідальності осіб, які зруйнували пам'ятку, яка не внесена до Державного об'єкту культурної спадщини України?
4. В чому полягає сутність Закону України «Про охорону культурної спадщини»?
5. Що таке культурна спадщина?
6. Що таке об'єкт культурної спадщини?
7. Що таке нерухомий об'єкт культурної спадщини?
8. Як ви розумієте рухомі предмети, пов'язані з нерухомими об'єктами культурної спадщини?
9. Що таке пам'ятка?
10. Що ви розумієте під охороною культурної спадщини?
11. Що є предметом охорони об'єкта культурної спадщини?
12. Що таке зони охорони пам'ятки?
13. Що таке історичне населене місце?
14. Що таке історичний ареал населеного місця?
15. Що таке традиційний характер середовища?
16. В чому полягає сутність виявлення об'єкта культурної спадщини?
17. Як Закону України «Про охорону культурної спадщини» коментує поняття «дослідження»?
18. Що таке консервація?

19. Що таке музеєфікація?
20. Що ви розумієте під реабілітацією об'єкта культурної спадщини?
21. Що ви розумієте під ремонтом об'єкта культурної спадщини?
22. Що ви розумієте під реставрацією об'єкта культурної спадщини?
23. Що ви розумієте під втратою об'єкта культурної спадщини?
24. На які типи поділяються об'єкти культурної спадщини?
25. На які види поділяються об'єкти культурної спадщини?
26. На які в Україні органи покладається державне управління у сфері охорони культурної спадщини?
27. Які органи належать до спеціально уповноважених органів охорони культурної спадщини (далі - органи охорони культурної спадщини)?
28. Які вам відомі категорії пам'яток?
29. У яких випадках пам'ятка вилучається з Реєстру?
30. Які види пам'яток не можуть перебувати у комунальній або приватній власності?
31. В чому обчислюється майнова цінність пам'ятки?
32. Чи дозволяється зносити, змінювати, замінювати, переміщувати (переносити) на інші місця пам'ятки ?

1. ТЕМАТИКА РЕФЕРАТИВНИХ ТА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Реферат (від лат. *refero* – доповідати, повідомляти) – короткий виклад наукової проблеми, результатів наукового дослідження, що містяться в одному або декількох творах ідей тощо.

Реферат є творчою роботою, оскільки містить у собі елементи наукового дослідження. У зв'язку з цим до нього пред'являються вимоги з оформлення, як до наукової роботи.

Загальні вимоги до оформлення рефератів.

Загальний обсяг роботи – 15-25 сторінок друкованого тексту (з урахуванням титульного аркуша, змісту та списку літератури) на папері формату

A4, на одній стороні аркуша. Роботу друкують на комп'ютері з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) з полуторним міжрядковим інтервалом.

Текст реферату необхідно друкувати, залишаючи поля: вгорі, внизу та з лівого боку – 20 мм, з правого боку –10 мм. Абзац – 1,25.

Шрифт – Times New Roman, кегль – 14. Шрифт друку повинен бути чітким, чорного кольору, середньої жирності.

Нумерація сторінок ставиться у верхньому правому кутку. На титульному листі нумерація не ставиться, але враховується в загальній нумерації.

Метою реферативної роботи є набуття навичок роботи з літературою, узагальнення літературних джерел і практичного матеріалу за темою, здатності грамотно викладати питання теми, робити висновки.

Реферат повинен містити:

- титульний аркуш (*Додаток 1*)
- зміст
- введення
- основну частину (розділи, частини)
- висновок

У тексті повинні композиційно виділятися структурні частини роботи, що відображають суть дослідження: вступ, основна частина і висновок, а також заголовки і підзаголовки.

На початку реферату повинен бути зміст, у якому вказуються номери сторінок за окремими розділами. У вступі слід відобразити місце розглянутого питання в науковій проблематиці, його теоретичне і прикладне значення. Автор повинен обґрунтувати вибір даної теми, коротко розповісти про те, чому саме вона його зацікавила. Обовязковою є свідчення про те, які вчені працювали над цією проблемою, які їх погляди на неї. Основна частина повинна викладатися згідно з планом, чіткої послідовно, бажано своїми словами. У тексті повинні бути посилання на використану літературу. При дослівному відтворенні матеріалу кожна цитата повинна мати посилання на відповідну позицію у списку

використаної літератури із зазначенням номерів сторінок, наприклад [12, с. 56].
Обов'язково кожне розглянуте питання плану повинно закінчуватися коротким висновком.

ВСТУП. Ця коротка глава повинна містити кілька вступних абзаців, які безпосередньо вводять в тему реферату.

РОЗДІЛ 1. Основна наукова частина реферату. Тут в логічній послідовності викладається матеріал за темою реферату. Цю главу доцільно розбити на підпункти - 2.1., 2.2. (із зазначенням у змісті відповідних сторінок).

Усі виноски і підрядкові примітки розташовуються на тій же сторінці, до якої вони належать.

Оформлення цитат. Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет потребує точного відтворення цитованого тексту, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором. Використовувати цитати в тексті роботи доцільно тоді, коли є потреба порівняти погляди різних авторів з приводу одного й того ж питання. Текст, який цитується, береться в лапки і супроводжує посиланням на джерела. Посилання роблять і тоді, коли думка автора переказується.

ВИСНОВКИ повинні містити коротке узагальнення розглянутого матеріалу, виділення найбільш достовірних і обґрунтованих положень і тверджень, а також найбільш проблемних, розроблених на рівні гіпотез, важливість розглянутої проблеми з точки зору практичного застосування, світогляду, етики тощо.

У цій частині автор підводить підсумок роботи, робить короткий аналіз і формулює висновки.

Вимоги до оформлення списку використаних джерел. Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків.

Джерела, що використані для написання наукових робіт, слід розміщувати у списку в алфавітному порядку прізвищ авторів (якщо авторів декілька, то

прізвищ перших). До списку літератури включаються всі публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Усі джерела вказуються тією мовою, якою вони видані. Неприпустимим є переклад російських видань українською мовою. Література іноземними мовами наводиться в кінці списку використаної літератури. Відомості про джерела, що включені до списку, подаються згідно з вимогами державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць.

Додатки. У кінці наукових робіт розміщуються додатки в порядку появи посилань у тексті. Додаток повинен мати заголовок, який друкується у правому верхньому куті малими літерами (перша – велика) із зазначенням його номера, але без знака №, наприклад, Додаток А. Якщо до її роботи включено лише один додаток, то слово Додаток подається без номера.

ПЕРЕЛІК ТЕМ :

1. Предмет дослідження музеєзнавства.
2. Музеєзнавство в системі наук.
3. Історія музейної справи.
3. Музеї історичного профілю в Україні.
4. Розвиток музейної справи в Україні.
6. Археологічний музей СНУ ім. В. Даля «Відкрита і100рія»
7. Музеї державного історико-культурного заповідника «Межибіж».
8. Наукова організація фондів музею
9. Основні напрями фондової роботи в музеях.
10. Атрибуція музейних предметів.
11. Організаційна робота по комплектуванню музейних фондів.
12. Облік музейних фондів.
13. Види та форми освітньо-виховної роботи музеїв.
14. Ескізний проєкт експозиції.
15. Охорона культурної спадщини в історіографічній традиції.
16. Рятівні археологічні експедиції ІА НАН України у Донбасі.

17. Тенденції розвитку пам'яткознавства в Україні у другій половині 1940-х – 1980-х рр.
18. Стан і перспективи пам'яткознавства і пам'яткоохоронної діяльності у незалежній Україні.
19. Проблеми збереження пам'яток в анексованому Росією Криму та в зоні ведення бойових дій на Сході України.
20. Об'єкти світової спадщини ЮНЕСКО в Україні.

4. ТЕМАТИКА ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Визначні музеї світу.
2. Музейна справа в незалежній Україні.
3. Музей майбутнього.
4. Наукова методика комплектування фондів музею.
5. Консервація та реставрація музейних предметів.
6. Особливості експозиції різних груп музеїв історичного профілю.
7. Експозиційні науково-допоміжні матеріали.
8. Екскурсійна робота в музеї.
9. Види і форми масової роботи з населенням.
10. Охорона та зберігання музейних цінностей.
11. Джерельна база охорони культурної спадщини.
12. Роль музеїв, бібліотек і архівів у системі інформаційного забезпечення пам'яткознавства.
13. Становлення пам'яткознавства в Україні.
14. Облік об'єктів культурної спадщини.
15. Класифікація пам'яток, їх характеристика. Археологічна спадщина в сучасному українському суспільстві.
16. Діяльність освітніх та наукових установ України з вивчення та дослідження пам'яток історії та культури.
17. Державний реєстр національного і місцевого надбання.
18. Повернення і реституція культурних цінностей: суть, перспективи реалізації в

Україні.

19. Діяльність Центру пам'яткознавства НАН України та Українського товариства охорони пам'яток історії та культури (УТОПІК).

5. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання здобутих знань і навичок студентів з дисципліни відповідно до навчальної програми здійснюється в три етапи:

1. *поточний контроль*: за результатами участі студентів у роботі на семінарських та практичних заняттях (вхідний контроль знань (усний), поточний контроль знань (усний/письмовий), доповіді з мультимедійними презентаціями, самооцінка студентом рівня знань);

2. *підсумковий контроль*: іспит.

Загальна оцінка знань студентів з дисципліни пропорційно враховує результати поточного та підсумкового контролів і формується за сто бальною системою оцінювання та з використанням ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту(роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з	не зараховано з

		можливістю повторного складання	можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

"А" (90 – 100) ставиться у разі, якщо студент:

- засвоїв теоретичний зміст дисципліни;
- систематично готувався до занять згідно з програмою та робочою програмою дисципліни, при цьому опрацював не тільки матеріали лекцій, але й джерела основної літератури і необхідні нормативні та інструктивні матеріали, окремі джерела додаткової літератури;
- брав активну участь у роботі на практичних та лекційних заняттях;
- оволодів відповідними практичними навичками та вміннями, набув здатність використовувати їх;
- аргументовано і логічно формулював висновки та робив узагальнення за питанням/темою, глибоко і всебічно розкривав зміст питань, які обговорювалися;
- вільно оперував термінами та поняттями, викладав матеріал літературною мовою;
- виявив творчі здібності та вміння виконувати індивідуальні та колективні завдання, самостійно здобувати знання, знаходити відповідні джерела інформації;
- своєчасно та якісно виконав усі, передбачені програмою дисципліни завдання, брав участь у наукових заходах (олімпіадах, студентських наукових конференціях, науково-дослідній роботі кафедри), має опубліковані тези/статті), *але* допускав при усних або письмових відповідях, тестуванні окремі

неточності.

«В» (82-89) ставиться у разі, якщо студент:

- засвоїв теоретичний зміст дисципліни в повному обсязі та оволодів практичними навичками та вміннями;
- систематично готувався до занять згідно з програмою та робочою програмою дисципліни, з використанням джерел основної літератури та нормативних та інструктивних матеріалів;
- творчо підходив до вирішення завдань, вільно розв'язував їх;
- доказово розкривав основні положення теми;
- повно, чітко та логічно відповідав на поставлені питання, показав розуміння сутності теорій, понять, предметів, явищ тощо;
- викладав матеріал літературною мовою, оперував термінами та поняттями;
- виявив здатність практично оцінювати окремі факти/явища/процеси;
- виконав усі передбачені програмою дисципліни завдання, у т.ч. модульного контролю та з самостійного опрацювання,

але недостатньо використовував додаткову літературу; при усних відповідях не досить повно й аргументовано викладав матеріал; виявив недостатню активність на практичних заняттях, під час письмового тестування допускав окремі помилки.

«С» (75 – 81) ставиться у разі, якщо студент:

- засвоїв теоретичний зміст дисципліни в повному обсязі;
- оволодів практичними навичками й вміннями;
- зіставляв, узагальнював, систематизував інформацію;
- давав повну, розгорнуту та аргументовану відповідь на поставлені питання;
- доказово розкривав основні положення теми та зміст питань, що обговорювались;
- формулював висновки з окремих питань;

- виконав завдання, передбачені програмою дисципліни, у т.ч. індивідуальне завдання, завдання модульного контролю та з самостійного опрацювання,

але допускав окремі помилки при тестуванні; виявив деякі недоліки при усних відповідях; не виявив належної активності при обговоренні питань, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи; недостатньо використовував додаткову літературу; виконав індивідуальне завдання, не дотримуючись вимог до оформлення, не виявив до нього творчий підхід.

«Д» (69-74) ставиться у разі, якщо студент:

- засвоїв значну частину теоретичного матеріалу;
- виявив знання і розуміння основних теоретичних положень дисципліни;
- аналізував певні процеси/явища/показники;
- відповідав на питання, які обговорювалися на занятті;
- формулював висновки з окремих питань;
- виконав завдання модульного контролю, індивідуальне завдання,

але допускав окремі помилки при усних відповідях, тестуванні; не виявив належної активності при обговоренні усних питань, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи, недостатньо використовував додаткову літературу; виконав не всі завдання для самостійної роботи; виконав індивідуальне завдання, не дотримуючись вимог до оформлення.

«Е» (60-68) ставиться у разі, якщо студент:

- засвоїв основні теоретичні положення дисципліни;
- на значну частину матеріалу давав репродуктивні відповіді;
- виконав окремі завдання модульного контролю та індивідуальне завдання,

але допускав значну кількість суттєвих помилок при усних та письмових відповідях, тестуванні; не розумів сутності питань; не виявив належної активності на заняттях, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи; недостатньо використовував основну та додаткову літературу; не брав

участь у виконанні колективних завдань.

«F» (35-59) ставиться у разі, якщо студент:

- фрагментарно оволодів теоретичними питаннями, що становить незначну частину навчального матеріалу;
- поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися;
- не проявляв активності при їх обговоренні;
- допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях;
- поверхнево ознайомився з рекомендованою літературою;
- виконав індивідуальне завдання та завдання для самостійної роботи, не дотримуючись вимог до оформлення;
- не виконав завдання модульного контролю.

«FX» (0-34) ставиться у разі, якщо студент:

- оволодів матеріалом на рівні елементарного розпізнання та відтворення окремих фактів/предметів/явищ тощо;
- поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися, не виявив активності при їх обговоренні;
- допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях, тестуванні; поверхнево ознайомився з рекомендованою літературою;
- не виконав завдання для самостійної роботи та індивідуальне завдання;
- не брав участь у виконанні колективних завдань;
- не виконав завдання модульного контролю.

Усі виконані студентом протягом поточного і підсумкового контролів завдання оцінюються за спеціально розробленою шкалою у межах сто балової системи.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бабарицька В. Екскурсознавство і музеєзнавство / В. Бабрицька: навч. посіб.

Київ : Альтерпрес, 2007.

2. Байдахер Ф. Загальна музеологія / За ред. З. Мазурика; Пер. з нім. Х. Назаркевич, О. Лянг, В. Лозинського. – К.: Літопис, 2005.
3. Богуцький Ю. П. Українська культура в європейському контексті / Ю. П. Богуцький, В. П. Андрущенко. – К., 2007.
4. Вайдахер Ф. Музеологія / Ф. Вайдахер. – Львів, 2005.
5. Вечерський В. В. Українські деревні храми. / В. В. Вечерський. – К., 2007.
6. Виноградова, О. В. Основи музеєзнавства / О. В. Виноградова : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Львів : Магнолія 2006, 2012.
7. Гаврилюк С. В. Історичний нарис пам'яткоохоронної справи. Основи пам'яткознавства / С. В. Гаврилюк, О. Н. Гаврилюк . – Київ : LAP LAMBERT Academic Publishing, 2017. С. 420–483.
8. Гаврилюк С. В. Еволюція дефініції «музейна пам'ятка». Суспільні науки сьогодні: постулати минулого і сучасні теорії / С. В. Гаврилюк // Матеріали міжнародної науков-практичної конференції (м. Дніпро, 6–7 листопада 2020 року). Дніпро : НО «Відкрите суспільство», 2020. - С. 18–25.
9. Гаврилюк С. Музеї світу в умовах пандемії COVID-19: проблеми і досвід виживання. Волинський музейний вісник / С. Гаврилюк. – Вип. 10. – Луцьк : ПП «Волинська друкарня», 2020. - С. 83–87.
10. Гаврилюк С. Микола Біляшівський – теоретик пам'яткоохоронної і музейної справи / С. Гаврилюк // Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. - Вип. 29. - Т. 5. – Дрогович, 2020.- С. 237– 243.
11. Гайдай О. Музеєзнавство / О. Гайдай: навч. посіб. – Миколаїв, 2021.
12. Гоменюк В. М. Пам'яткоохоронні програми Українського товариства охорони пам'яток історії та культури (1966–2018 рр.) / В. М. Гоменюк, А. О. Горькова // Праці Центру пам'яткознавства. - Вип. 34. К., 2018. - С. 5–23.
13. Гриффен Л. А. Теоретические основания памятниковедения / Л. А. Гриффен. – К., 2013.

14. Гриффен Л. О. Пам'ятки техніки / Л.О. Гриффен, В.О. Константинов, О.М. Титова. – К., 2010.
15. Дем'янчук Г. С. Українське краєзнавство: сторінки історії / Г. С. Дем'янчук, Б. Г. Дем'янчук, А. Г. Дем'янчук. – К., 2006.
16. Денисенко Г. Г. Воєнна історія України в контексті дослідження і збереження культурної спадщини / Г. Г. Денисенко. - К., 2011.
17. Довжук І. В. Основи музеєзнавства / І. В. Довжук: навч. посібник. - Луганськ, 2008
18. Жадько В. Історична пам'ять в розвитку духовності особистості (соціально-філософський аспект) / В. Жадько. – К., 2006.
19. Закон України від 08.06.2000 р № 1805-III «Про охорону культурної спадщини» з чинною редакцією від 30.05.2023.
20. Збірник нормативно-правових актів сфери охорони культурної спадщини / автори-упорядники О. М. Сердюк, Т. А. Бобровський, Л. М. Кириленко. – Чернігів, 2011.
21. Звіряка А. І. Вітчизняний та міжнародний досвід охорони та використання ландшафтних об'єктів культурної спадщини / А. І. Звіряка // Праці Центру пам'яткознавства. - Вип. 34.К., 2018. - С. 24–28.
22. Історія українського мистецтва: У п'яти томах / Гол. Ред. Г. Скрипник. – К., 2008 – 2011.
23. Історія української культури: У п'яти томах / Гол. Ред. Б. Є. Патон. – К., 2001-2011.
24. Каткова Т. Г. Правова охорона культурної спадщини в Україні / Каткова Т. Г. – Харків, 2008.
25. Класифікатори нерухомих об'єктів культурної спадщини України. – К., 2012.
26. Ковпаненко Н. Г. Проблеми висвітлення мистецької спадщини у «Зводі пам'яток історії та культури» / Н. Г. Ковпаненко. – К., 2011.
27. Кот С. І. Повернення і реституція культурних цінностей у політичному та культурному житті України (XX – поч. XXI ст.) / С. І. Кот. - Київ : Ін-тут історії України НАН України, 2020. - 1020 с

28. Культурна спадщина в контексті «Зводу пам'яток історії та культури України». Кот С. І. (відп. ред.), Денисенко Г. Г., Івакін Г. Ю., ін. – К.: Інститут історії України НАН України, 2015. - 486 с.
29. Міжнародні засади охорони нерухомої культурної спадщини. – К., 2008.
30. Музейна справа та музейна політика в Україні ХХ століття. – К.: Златограф, 2004.
31. Микульчик Р. Словник-довідник з термінології музейної справи / Р. Микульчик // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка»: Серія «Проблеми української термінології». - 2010. - № 676. - С. 107–110.
32. Основи музеєзнавства, маркетингу та рекламно-інформаційної діяльності музеїв: навч. посіб. / П. Горішевський, М. Ковалів, В. Мельник, С. Оришко. – Івано-Франківськ: Плай, 2005.
33. Основи пам'яткознавства / Під заг. ред. Л. О. Гріффена, О. М. Титової– К., 2012.
34. Пам'яткознавство / Під заг. ред. Л. О.Гріффена, О. М. Титової. – К., 2014.
35. Пам'яткознавчі студії в Україні: теорія і практика. – К., 2007.
36. Прибега Л. В. Охорона та реставрація об'єктів архітектурно-містобудівної спадщини України: методологічний аспект / Л. В. Прибега. – К., 2009.
37. Принь О. В. Літопис охорони культурної спадщини в Україні 1945-1991 років (за матеріалами Донецької та Луганської областей / О. В. Принь. – Луганськ, 2010.
38. Регіональні особливості нерухомих пам'яток України. Під заг. ред. Л. О. Гріффена, О. М. Титової : Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПШ. – К.: Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПШ, 2017. - 276 с.
39. Семенчук А. О. Теорія і практика набуття статусу «пам'ятки» об'єктом культурної спадщини / А. О. Семенчук // Праці Центру пам'яткознавства. - 2012. - Вип. 21. - С. 11–17.
40. Рутинський М. Й. Музеєзнавство / М. Й. Рутинський., О. В. Стецюк: навч. посіб. - К.: Знання, 2008.
41. Титова О. М. Деякі проблемні питання обліку пам'яток культурної спадщини в Україні / О. М. Титова // Праці Центру пам'яткознавства. - 2018. - Вип. 33. - С.

276–281.

42. Федорченко В. К. Історія екскурсійної справи в Україні / В. К. Федорченко, О. М. Костюкова, Т. А. Дьорова та ін.: навч. посіб. – К.: Кондор, 2004.
43. Харковенко Р. В. Пам'ятки культурної спадщини в умовах ведення бойових дій та на тимчасово окупованих територіях: міжнародний досвід й Україна / Р. В. Харковенко // Праці Центру пам'яткознавства, 2018. - Вип. 33. - С. 36–49.
44. Хрящевська Л. М. Охорона та збереження пам'яток історії та культури / Л. М. Хрящевська: навч. посіб. – Миколаїв, 2019.
45. Шевченко В. Музеєзнавство / В. Шевченко: навч. посіб. для дистанц. навч. / Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини «Україна». Інститут дистанційного навчання. Київ : Університет «Україна», 2007.
46. Якубовський В. І. Музеєзнавство / В. І. Якубовський: підручник — Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М. І., 2010.

Навчально-методична література

47. Власюк Г. М., Зосимович О. Ю., Хададова М. В. Музеєзнавство та архівна справа : навч.-метод. посіб. Житомир : ЖДПУ імені Івана Франка, 2006.
48. Гайда Л. А. Музеєзнавство в закладах освіти : навч.-метод. посіб. Кіровоград: Видавництво КОІППО, 2006.
49. Прибега Л.В. Пам'ятки містобудування: методологічна сутність // Праці центру пам'яткознавства НАН України та УТОПІК. – 2005.
50. Салата О. О. Основи музеєзнавства : навч.-метод. посіб. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015.

Ел. видання

1. Модернізація музейної справи України та розширення традиційних форм роботи музеїв в умовах глобалізації та інформаційного суспільства. – URL: http://nplu.org.modern_muz_spravi.
2. Положення про фондово-закупівельну комісію музею, затверджене наказом Міністерства культури України від 21.03.2016 № 144. Сайт Верховної Ради

України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1766-2000-%D0%BF#Text>.

3. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.11.2000 № 1766 «Про затвердження переліку музеїв, що перебувають у віданні підприємств, установ та організацій, де зберігаються музейні колекції та музейні предмети, що є державною власністю і належать до державної частини Музейного фонду України». Сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1766-2000-%D0%BF#Text>.

4. Про запобігання корупції (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 49, ст. 2056). Сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#n372>.

5. Про затвердження Інструкції з організації обліку музейних предметів. Сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1129-16#Text>.

6. Про затвердження Положення про Музейний фонд України. Сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1147-2000-%D0%BF#Text>.

7. Про музеї та музейну справу. Сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>. № 249/95 – ВР.

8. Львівський музей історії релігії. URL: https://howlingpixel.com/uk/Львівський_музей_історії_релігії.

9. Будинок-музей академіка Дмитра Яворницького, Дніпро. URL: https://ua.igotoworld.com/ua/poi_object/1816_memorial-housemuseum-named-after-dmytro-yavornytskyi.htm

13. Літературно-меморіальний музей Івана Франка, Нагуєвичі. URL: https://ua.igotoworld.com/ua/poi_object/70693_muzey-ivana-frankonaguevichi.htm.

14. Вся статистика інтернета и соцсетей на 2021 год. URL: <https://www.webcanape.ru/business/vsya-statistika-interneta-i-socsetej-na-2021-god-cifry-i-trendy-v-mire-i-v-rossii/>.

15. Virtual Museum – Britannica Online Encyclopedia. URL: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/630177/virtual-museum>.

16. Международный день музеев: 10 лучших музеев мира. URL:

<http://afisha.bigmir.net/exhibition/articles/182614-Picsha-dlja-uma--TOP10-izvestnyh-muzeev-mira--FOTO->.

17. Музеї світу. URL: <http://ua-referat.com/>.

18. Музеи мира и картины известных художников. URL: <http://muzei-mira.com/>.

19. <http://www.gumer.info> - Бібліотека Гумер - гуманітарні науки.

20. <http://museum-monument.knukim.edu.ua/> - Вісник Київського національного університету культури і мистецтва. Серія: Музеєзнавство і пам'яткознавство.

21. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.

22. <http://moodle.snu.edu.ua/> - Система дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля

23. <http://moodlesti.snu.edu.ua/> - Сайт №2 системи дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля

24. <https://www.nas.gov.ua/publications/periodics/UA/SitePeriodic/Pages/default.aspx?ffn1=IDperiodics&fft1=Eq&ffv1=241> – Журнал «Праці Центру пам'яткознавства».

Політика щодо академічної доброчесності

Презентації і письмові роботи здобувачів вищої освіти мають бути їх оригінальними дослідженнями. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача вищої освіти (рефераті, контрольній роботі) – відсутність посилань на використані джерела, високий рівень компіляції – є підставою для її незарахування викладачем або низької оцінки (залежно від масштабів плагіату).

Політика щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, тривала хвороба) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із викладачем. Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Пропущені практичні заняття необхідно відпрацювати в усній або письмовій формі відповідно до завчасно складеного графіка.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

РЕФЕРАТ

(або КОНТРОЛЬНА РОБОТА)

з музеєзнавства та пам'яткознавства

на тему: «Назва теми»

Виконав(ла):

Студент(ка) групи *(назва групи)*

ПІБ (повністю)

Перевірив:

Доктор історичних наук,

професор

Бровендер Юрій Михайлович

Київ – *(поточний рік)*